

ІНФОРМАЦІЯ

про медико-біологічне нововведення,
яке рекомендоване для впровадження

КПКВ, ШИФР, № ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ, НАЗВА НДР ТА ТЕРМІН ВИКОНАННЯ: 6561040 (фундаментальні наукові дослідження у сфері теоретичної та клінічної медицини), А.13.04, 0113U000263. "Дослідити патологоанатомічні ознаки фази прогресування туберкульозу легень на тлі його патоморфозу". 2013.01 – 2015.12.

НАЗВА НОВОВВЕДЕННЯ: Прижиттєва морфологічна діагностика ступеня активності запального процесу при туберкульозах легень.

АНОТАЦІЯ.

Вагому частку серед випадків оперативного втручання з приводу туберкульозу легень складають саме туберкульоми. Об'єктивне визначення ступеня активності специфічного запалення на момент проведення оперативного втручання може слугувати відправною точкою для корекції або призначення більш адекватного лікування хворого та визначення групи диспансерного спостереження. В низці випадків, при гістологічному дослідженні, використання лише традиційних гістологічних ознак не дає змоги точно визначити ступінь активності специфічного запалення у хворих з туберкульозами легень, а саме, важко відокремити високий ступінь активності від помірної або чітко розділити помірний та низький ступені активності.

Суть нововведення, яке пропонується до впровадження, полягає в тому, що на основі низки традиційних морфологічних ознак визначають ступінь активності специфічного запалення, і при визначенні високо-помірної або помірно-низького ступенів активності проводять додаткове гістохімічне забарвлення серійних зрізів легеневої тканини за методикою помаранчевий-червоний-голубий у модифікації Зербіно-Лукаєвича і при визначенні крупних фокусів яскраво-помаранчево-червоного кольору у казеозному вмісті туберкульоми або ж виповнення альвеол, прилеглих до туберкульоми, однорідними масами такого ж яскраво-помаранчево-червоного кольору, або ж при наявності яскраво-помаранчево-червоного кольору крупних утворень в некротичному вмісті вогнищ відсіву – діагностують високий ступінь активності специфічного запалення. При наявності в казеозному вмісті туберкульоми, в альвеолах, прилеглих до туберкульоми або в некротичному вмісті вогнищ відсіву лише поодиноких дрібних "слідів" яскраво-червоного кольору або дифузного рожевого забарвлення некротичних мас –

діагностують помірний ступінь активності туберкульозу, а у випадках повної відсутності вогнищ яскраво-червоного кольору у тих же морфологічних структурах – діагностують низький ступінь активності туберкульозу.

Спосіб, що пропонується, сприяє підвищенню точності морфологічної діагностики високого, помірною та низького ступенів активності специфічного запалення при туберкульозах легень з 92,09 % до 97,74 %.

Апробація запропонованого нововведення проведена у лабораторії патоморфології ДУ “Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського Національної академії медичних наук України”.

На «Спосіб морфологічної діагностики ступеня активності запального процесу при туберкульозах легень у хворих з хірургічними втручаннями» отриманий деклараційний патент України № 92021 від 25.07.14 р. на корисну модель.

ПОКАЗАННЯ ДО ЗАСТОСУВАННЯ: наявність макроскопічних ознак туберкульозу в операційному матеріалі хворих, клінічний діагноз туберкульозу легень у направленні до матеріалу (легені або її частини), який надсилається на патогістологічне дослідження.

ПЕРЕЛІК НЕОБХІДНОГО ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОВВЕДЕННЯ: мікроскоп, обладнання для традиційного виготовлення гістопрепаратів та реактиви для фарбування зрізів гематоксилін-еозином та за методикою помаранчевий-червоний-голубий в модифікації Зербіно-Лукасевича.

ПОСЛУГИ РОЗРОБНИКІВ ДЛЯ ОВОЛОДІННЯ НОВОВВЕДЕННЯМ: Ліскіна, І. В. Прижиттєва морфологічна діагностика ступеня активності запального процесу при туберкульозах легень. [Текст] : інформаційний лист / І. В. Ліскіна [та ін.] ; ДУ "Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського НАМН України". – Київ, 2015. – 4 с. ; курси інформації та стажування; публікація в науковому виданні.

УСТАНОВА РОЗРОБНИК, АДРЕСА І РЕКВІЗИТИ: ДУ “Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського Національної академії медичних наук України”, 03680, м. Київ, вул. М. Амосова, 10, тел. 275-04-02, факс (044) 275-21-18.

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я ТА ПО БАТЬКОВІ АВТОРІВ-РОЗРОБНИКІВ: Ліскіна І. В., Кузовкова С. Д., Загаба Л. М., Мельник О. О.

КОНТАКТНИЙ ТЕЛЕФОН: (044) 275-55-11.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА ВПРОВАДЖЕННЯ: Ліскіна Ірина Валентинівна.

ВИСНОВОК ВЧЕНОЇ РАДИ ІНСТИТУТУ.

Нововведення є результатом виконання фундаментальної НДР. Актуальність гістологічного, зокрема гістохімічного, дослідження резектатів легень з метою визначення ступеня активності запального процесу при туберкульозах легень у хворих з хірургічними втручаннями зумовлена тим, що як показують сучасні дослідження, туберкульозний процес розповсюджується на значно більшу площу, ніж розміри деструкції і вогнищ, що визначаються макроскопічно чи при рентгенологічному дослідженні. Саме визначення морфологічного ступеня активності туберкульозу на момент проведення оперативного втручання може слугувати відправною точкою для корекції лікування або призначення адекватного лікування хворому та визначення групи диспансерного спостереження.

Запропонований спосіб визначення ступеня активності запального процесу при туберкульозах легень у хворих з хірургічними втручаннями дозволяє підвищити точність морфологічної діагностики високого, помірного та низького ступенів активності специфічного запалення при туберкульозах легень з 92,09 % до 97,74 %.

Нововведення може бути впроваджене шляхом проведення курсів інформації та стажування, публікацій у наукових виданнях.

Нововведення рекомендовано до застосування у медичних закладах фтизіо-пульмонологічного профілю, де наявні хірургічні підрозділи (відділення) і патоморфологічні лабораторії або патологоанатомічні відділення.

ДАНА РОЗРОБКА ГРИФУ СЕКРЕТНОСТІ НЕ МАЄ.

Директор

ДУ "Національний інститут фтизіатрії

і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського

Національної академії медичних наук України",

академік НАМН України,

д-р мед. наук, професор

Ю. І. Фещенко

Керівник теми:

Завідувач лабораторії патоморфології,

д-р мед. наук

І. В. Ліскіна